

БАТЛАВ
Хүснэгт, хөдөө аж ахуйн хангамж
үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн
бичгийн дарга

Т.ЖАМБАЛЦЭРЭН

**ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ҮЙЛДВЭР ТЕХНОЛОГИЙН ПАРК, ХАМГААЛАЛТАЙ АЖ
АХУЙ БАЙГУУЛАХ ТӨСЛИЙН ТЕХНИК, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮНДЭСЛЭЛ
БОЛОВСРУУЛАХ АЖЛЫН ДААЛГАВАР**

(Зүүн бүсийн аймаг)

№	Ажлын нэр төрөл	Ерөнхий шаардлага
1	Үндэслэл	<p>6. УИХ, Засгийн газраас "Органик хүнсний тухай" хуулийг 2016 оны 4 сард баталсан. Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого: 4.2. Эдийн засгийн тэргүүлэх салбаруудыг хөгжүүлж, экспортын баримжаатай эдийн засгийг бий болгоно. 2. Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний боловсруулалтын түвшнийг нэмэгдүүлж, малын гаралтай бүтээгдэхүүний экспорт нэмэгдсэн байна. 8.1. Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцид дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, эдийн засгийн эрчимтэй өсөлтийг хангах суурь нөхцөлийг бүрдүүлнэ.</p> <p>- Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 64 дүгээр тогтоолоор баталсан Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал: 3.1.18. Орон нутгийн хөгжлийн төвүүдэд хөдөө аж ахуй, хүнсний үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдаа, бирж, тээвэр логистикийн цогцолборыг кластераар хөгжүүлэх хувийн хэвшил, хоршоодыг тэргүүн ээлжид дэмжинэ.</p> <p>Монгол Улсын Засгийн газрын "Мал эмнэлгийн дэглэм бүхий хорио цээрт эрүүл бүс байгуулах талаар авч хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай" 2022 оны 424 дүгээр тогтоол <u>Хууль эрх зүйн үндэслэл:</u> 1. Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан "Алсын хараа-2050" урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 8.3.12, 8.3.32 дахь заалт; 2. Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолоор баталсан "Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн 3.3.8. дахь заалт; 3. Засгийн газрын 2022 оны "Мал эмнэлгийн дэглэм бүхий хорио цээрт эрүүл бүс байгуулах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" 424 дүгээр тогтоол.</p>
2	Ажлын зорилго	<p>Зүүн бүсийн аймгуудын хөгжлийн боломж, хөдөө аж ахуйн нөөц, онцлогт тулгуурласан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдаа, тээвэр логистикийн асуудлыг шийдвэрлэж, орон нутагт иргэн, аж ахуйн нэгж, хоршоологчид үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах бизнесийн таатай орчныг бий болгох, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, улмаар иргэд болон орон</p>

		<p>нутгийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд бодит хувь нэмэр оруулах.</p> <p>Малын гаралтай бүх түүхий эдийг боловсруулах, Хүнсний үйлдвэрийн стандарт MNS, ISO, HACCP, GMP болон эрүүл ахуй, ариун цэврийн шаардлага хангасан, баталгаатай эко мах махан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх зэрэг цогцоор нь нэмүү өртгийн сүлжээг хөгжүүлэх ашиг орлогыг нэмэгдүүлэх</p>
3	Хэрэгцээ шаардлага	<p>Сүүлийн жилүүдэд хөдөө, орон нутгийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжил нийслэлээс илт хоцорч, орон нутгаас нийслэл Улаанбаатар хотыг чиглэсэн урсгал бий болж, орон нутагт үйлдвэрлэл үйлчилгээ, бизнесийн үйл ажиллагаа явуулах боломж харьцангуй хязгаарлагдмал болсон нь хөгжлийн хэт ялгаатай, тэнцвэргүй байдлыг үүсгэсэн.</p> <p>Зүүн бүс нийт мал сүргийн 7 орчим хувь буюу 15 орчим сая толгой малтай, түүхий эдийн нөөц бүрдүүлэх боломжтой боловч төвийн үйлдвэрлэлийн бүсээс алслагдмал байдаг боловч нөгөө талаас Дорнод аймаг нь зүүн бүсийн тулгуур төв, хилийн 2 боомттой зах зээл нэвтрэх боломж харьцангуй өндөр. Дорнод аймаг болон зүүн бүсийн хэмжээнд малын гаралтай түүхий эдийн үнэ цэнийг нэмэгдүүлэх, өртгийн нэгдсэн сүлжээг бий болгох замаар экспортын баримжаатай дэлхийн жишигт хүрсэн хөнгөн үйлдвэрийн парк байгуулах бүрэн боломжтой.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Малын эрүүл мэндийг хамгаалах; 2.Мал, малын гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүний эдийн засгийн эргэлтийг нэмэгдүүлэх; 3.Дотоодын түүхий эд бүтээгдэхүүний хангамжийг сайжруулах; 4.Мах, махан бүтээгдэхүүний үнэ цэнийг өсгөх; 5.Экспортыг тогтвортой явуулах; <p>Нөгөө талаараа орон нутагт тогтвортой бизнес эрхлэх малчдын орлогыг нэмэгдүүлэх боломж хомсдож хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний боловсруулалтын түвшин хангалттай түвшинд хүрч чадахгүй байна. Түүнчлэн мал аж ахуйн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл нь улирлын хамааралтай байгаа учраас гадаадын зах зээлийн хэрэгцээг тогтвортой хангаж чадахгүй байна.</p> <p>Иймд бүс, орон нутгийн онцлогт тулгуурлан, бүтээгдэхүүнийг төрөлжүүлэн хөгжүүлэх, хөдөө орон нутгийн иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэх, нэмүү өртөг шингэсэн үйлдвэрлэлийг дэмжих, тухайн орон нутагтаа таатай амьдрах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэхтэй холбоотойгоор орон нутгийн эдийн засгийн нөөц чадавх, байгалийн нөөцийг бүрэн ашиглах, өртөг шингээсэн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдаа, бирж, тээвэр логистикийн цогцолбор барих ТЭЗҮ боловсруулах шаардлага үүсээд байна.</p>
4	Шийдвэрлэх үндсэн асуудал	<ul style="list-style-type: none"> - Малын эрүүл мэндийн хорио цээрийн бүсэд тэжээсэн эрүүл малын мах боловсруулах; - Үндэсний болон олон улсын байгууллагуудаас туршлага судлаж сүүлийн үеийн шинжлэх ухаан техникийн шилдэг технологид суурилсан дэвшилтэт тоног төхөөрөмжөөр бүрэн тоноглогдсон, экологид ээлтэй бүтээгдэхүүний үйлдвэрийг байгуулах; - Өдөрт 500 толгой бог 100 толгой бод мал төхөөрөх хүчин

		<p>чадалтай "эхлэн" боловсруулах цех, дайвар бүтээгдэхүүнийг ангилах, нэг заагжиндаа 15 тонн бог болон бод малын мах шулах хүчин чадалтай орчин үеийн үйлдвэр байгуулах.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хүнсний үйлдвэрийн стандарт MNS, ISO, HACCP, GMP болон эрүүл ахуй, ариун цэврийн шаардлага хангасан бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж, хэрэглэгчдэд хүргэх. - ОХУ, БНХАУ, Персийн булангын орнууд болон дотоодын зах зээлд нийлүүлэх, экспортын орлогыг нэмэгдүүлэх. - Үндэсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд хувь нэмрээ оруулж шинээр 50-100 хүний байнгын ажлын байр бий болгох. - цаашид бүтээгдэхүүний нэр төрлөө байнга нэмэгдүүлэн ажиллагсадынхаа тоог нэмэгдүүлэх. - Орон нутгийн эдийн засгийн салбаруудын нөөц чадвар, байгаль, түүх, соёл, хөдөө аж ахуйн нөөц давуу тал, онцлогт тулгуурласан эргэлтэд оруулах боломж бүхий эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, хүчин чадлыг тодорхойлж, салбар болон үйл ажиллагааны төрөлжилт, хоршилт, дагналтын талаар санал боловсруулах. - Хөдөө аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүний үнийг нэмэгдүүлэх, олон улсын зах зээлд тухайн орон нутгаас бүтээгдэхүүн экспортлох боломжийг судлах. - Тухайн орон нутгийн нийгэм, эдийн засгийн өнөөгийн байдалд дүн шинжилгээ хийх. - Тухайн аймгийн орон нутгийн хөгжлийн төлөв хөдөө аж ахуйн нөөцөд тулгуурлан үйлдвэр технологийн парк, хамгаалалттай аж ахуй байгуулах эдийн засгийн судалгаа, тооцооллыг хийх, хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг шийдвэрлэх хувилбарыг боловсруулах, хувийн хэвшил, хоршоодын орлогод тодорхойлох, нийгэм эдийн засгийн үр ашгийг тооцоолох. - Ижил төстэй парк, хамгаалалттай аж ахуй барьж байгуулсан улс орнуудын туршилта, төлөвлөлт шийдлийг судлан төлөвлөлтөд тусгах олон улсын стандартад нийцүүлэх. - Парк, хамгаалалттай аж ахуйн зам тээврийн сүлжээг улс, бүс, орон нутгийн авто замын сүлжээтэй уялдуулан төлөвлөх, инженерийн дад бүтцийн хангамжийн төлөвлөлтийг эдийн засаг, техник технологийн өнөөцтэй хувилбараар тооцон тусгах. - Хөдөө аж ахуйн парк, хамгаалалттай аж ахуй барьж байгуулах хамгийн өнөөцтэй байршил, газрыг холбогдох эрх бүхий байгууллагуудын хүрээнд хийгдсэн судалгаа, тооцоо болон Засгийн газраас баримтлах буй бодлого чиглэлтэй уялдуулах, барилга байгууламжийн хэмжээ, хүчин чадал, тэдгээрийн үзүүлэлт үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хэлбэр зэргийг тодорхойлох орчин үеийн төлөвлөлтийн шийдлүүдтэй уялдуулан төлөвлөх.
5	Ажлын иж бүрдэл	<p>1. Техник эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах ажлын хүрээнд дараах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ Үүнд</p> <p>Төслийн суурь судалгаа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хууль эрх зүй, бодлогын баримт бичгийн судалгаа. • Макро, микро орчны шинжилгээ. • Орон нутгийн нийгэм, эдийн засаг, аж

		<ul style="list-style-type: none"> • үйлдвэржилтийн судалгаа, • Хөдөө аж ахуйн нөөцийн судалгаа, • Газар ашиглалтын судалгаа; • Олон улсын тэргүүн туршлагын судалгаа; <p>Эрэлт, нийлүүлэлтийн шинжилгээ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Эрэлтийн шинжилгээ; • Нийлүүлэлтийн шинжилгээ; • Зөрүүгийн шинжилгээ; <p>Төслийн зорилго, зорилт болон цар хүрээг тодорхойлох:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төслийг хэрэгжүүлэх хэрэгцээ шаардлага, үндэслэлийг тодорхойлох; • Зорилго, зорилт, хүрэх үр дүн шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлох; • Ажлын тоо, хэмжээ, хамрах хүрээг тодорхойлох; • Төслийн үр дүн, нөлөөлөх хүчин зүйлс, нийгэм эдийн засгийн үр нөлөөг тодорхойлох; <p>Төслийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, техник технологийн шийдэл:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тодорхойлолт; • Төслийг хэрэгжүүлэх техник, технологийн шийдэл; • Төслийг олон нийтэд хүргэх үйл ажиллагааны шийдлүүд; • Төслийн онцлогоос хамаарах бусад шийдэл, хувилбаруудыг гаргах; <p>Тухайн орон нутгийн хөгжлийн төвд үйлдвэрлэл хөгжүүлэх төлөвлөгөө:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одоо байгаа үйлдвэржилтийн түвшинд дүн шинжилгээ хийж үнэлэх, хөгжлийн түвшинг харьцуулсан үнэлгээнд үндэслэн тухайн орон нутагт хөгжүүлэх нөөц бололцоо; • Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн нөөцийн үнэлгээ, хэтийн төлөвлөлт; • Жижиг, дунд үйлдвэрлэл, анхан, дунд шатны хоршоодыг хөгжүүлэх нөөц бололцоо, хэтийн төлөв; <p>Төслийн санхүү, хөрөнгө оруулалтын тооцоо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төслийн анхны хөрөнгө оруулалтын тооцоо /хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоо/; • Санхүүгийн тооцоолол; • Санхүүжилтийн эх үүсвэрийн боломжит хувилбарууд; • Санхүүжилтийн хуваарь; • Санхүү, эдийн засгийн үр ашгийн шинжилгээ, мэдрэмжийн шинжилгээ; • Нөхөн олговрын тооцоо; <p>Эрсдэлийн шинжилгээ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төслийн эрсдэлийн шинжилгээ; • Эрсдэлийн удирдлагын төлөвлөгөө; <p>Төсөл хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний зөвлөмж:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төслийн бүтээн байгуулалтын хуваарь; • Удирдлага зохион байгуулалт, хүний нөөцийн төлөвлөлт; • Төсөл хэрэгжүүлэх газрын газар ашиглалтын төлөвлөгөө; • Төслийг хэрэгжүүлэх инженерийн дэд бүтцийн
--	--	--

		<p>хангамж;</p> <ul style="list-style-type: none"> Төслийг хэрэгжүүлэх ажлын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, үе шат; Төслийг хэрэгжүүлэх бусад арга хэмжээ; <p>Төслийн үр дүнг тодорхойлох:</p> <ul style="list-style-type: none"> Нэгдсэн санал, зөвлөмж; Төслийг оновчтой хэрэгжүүлэх тогтолцоо, удирдлага, зохион байгуулалтын талаар тодорхой санал, дүгнэлт.
6	Онцгой нөхцөл	<ul style="list-style-type: none"> Төсөл хэрэгжих газар нутгийн хэмжээ, хамрах хүрээг судалгаагаар нарийвчлан тогтооно. Дэвшилтэт техник технологийн шийдлийг тусгасан "хэмнэлттэй", ногоон төлөвлөлтийн үндсэн зарчмуудыг агуулсан, тухайн бүс нутгийн болон байгаль цаг уурын онцлогт зохицсон төлөвлөлтийн шийдэл бүхий хувилбаруудын жишиг загвар зургийг томсгосон өртгийн хамт боловсруулах.
7	Ашиглах материал	<p>Хууль, дүрэм, журам:</p> <ul style="list-style-type: none"> Үндсэн хууль; Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль Малын генетик нөөцийн тухай хууль Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал; Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль; Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль; Газрын тухай хууль; Монгол улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хууль; Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль; Усны тухай хууль; Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль; Монгол Улсын Инновацын тухай хууль; Эрчим хүчний тухай хууль; Эрчим хүчний хэмнэлтийн тухай хууль; Хөрс хамгаалах тухай хууль; Газрын хэвлийн тухай хууль; "Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал" УИХ-ын 2022 оны 36 дугаар тогтоол; Цагаан алт үндэсний хөдөлгөөн УИХ 2024 оны 63 дугаар тогтоол <p>Бусад хууль тогтоомж, холбогдох стандарт, норм, норматив, дүрэм, заавар.</p>
8	Тайлан боловсруулах үе шат	<p>Эхлэлийн тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> Арга зүйн хэлэлцүүлгийг зохион байгуулах, ажлын даалгаварт тусгагдсан бусад шаардлагатай хууль эрх зүйн баримт бичиг, суурь судалгаа хийхэд шаардлагатай өгөгдөл мэдээллийг цуглуулж боловсруулалт хийх; <p>Дундын тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> Суурь судалгаа, нөхцөл байдлын үнэлгээ; Хөгжлийн хувилбар боловсруулах, үнэлгээ хийх; Хэлэлцүүлэх, санал авах; <p>Эцсийн тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> Холбогдох байгууллагуудаас санал авах; Хөгжлийн эцсийн хувилбар боловсруулах.
9	Тендерт оролцогч	Зөвлөх хуулийн этгээд нь бүс нутгийн төлөвлөлтийн арга зүй

	багийн гишүүдэд тавигдах шаардлага	аргачлалтай, судалгаа боловсруулалтын ажлын туршлагатай, мэдээллийн бааз бүрдүүлэхэд шаардагдах мэдээллийн технологийн мэдлэг чадвартай, тоног төхөөрөмжтэй байх бөгөөд тендер шалгаруулалтын өгөгдлийн хүснэгтэд заасан хүний нөөцийн болон бусад шаардлагыг хангасан байна.
10	Ажлын даалгаварт тусгагдаагүй бусад ажил	Ажлын даалгаварт тусгагдаагүй ажлыг нэмэлтээр гүйцэтгэж болох бөгөөд гэрээний тусгай нөхцөлд тусгасны дагуу зохицуулна.
11	Захиалагч байгууллага	"Бүсчилсэн хөгжлийн үндэсний хүрээлэн" УТҮГ Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам
12	Ажил гүйцэтгэх хугацаа	Гэрээ байгуулснаас хойш 6 сар
13	Гүйцэтгэгч байгууллага	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу сонгон шалгаруулсан хуулийн этгээд
14	Зөвшилцөх байгууллага	Ажлын гүйцэтгэлийн явцад Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамтай зөвшилцөж, төлөвлөлтөд санал авч, тусгаж ажиллана.
15	Санхүүгийн эх үүсвэр	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт
16	Санхүүжилт	500,000,000.00 (Таван зуун сая төгрөг)
17	Хүлээн авах баримт	Ажлын иж бүрдэл хэсэгт туссан судалгаа шинжилгээ, зураглал, тайлан, тооцоо, видео зэргийг хэвлэмэл болон цахим хэлбэрээр гүйцэтгэсэн программ хангамжийн эх хувилбараар "Бүсчилсэн хөгжлийн үндэсний хүрээлэн" УТҮГ-т хүлээлгэж өгөх /4 хувь/.